

Határozatok Tára

A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (második tanács)

2014. október 10.*

„Verseny — Kartellek — A járműipari üveg európai piaca — Az EK 81. cikk megsértését megállapító határozat — Piacfelosztó megállapodások és kereskedelmi szempontból érzékeny információk cseréje — 1/2003/EK rendelet — Egységes és folyamatos jogsértés — A jogsértésben való részvétel”

A T-68/09. sz. ügyben,

a **Soliver NV** (székhelye: Roeselare [Belgium], képviselik: H. Gilliams, J. Bocken és T. Baumé ügyvédek)

felperesnek

az **Európai Bizottság** (képviselek: A. Bouquet, M. Kellerbauer és F. Ronkes Agerbeek, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen,

a 2009. február 11-i C(2009) 863 végleges bizottsági határozattal módosított, az [EK] 81. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/39.125 – „járműipari üveg”-ügy) 2008. november 12-én hozott C(2008) 6815 végleges bizottsági határozatnak a felperest érintő részében történő megsemmisítése iránti kérelem, másodlagosan az e határozatban kiszabott bírság összegének csökkentése iránti kérelem tárgyában,

A TÖRVÉNYSZÉK (második tanács),

tagjai: N. J. Forwood elnök (előadó), F. Dehousse és J. Schwarcz bírák,

hivatalvezető: N. Rosner tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2013. november 12-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 A 2009. február 11-i C(2009) 863 végleges bizottsági határozattal módosított, az [EK] 81. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/39.125 – „járműipari üveg”-ügy) 2008. november 12-én hozott C(2008) 6815 végleges bizottsági határozatban (összefoglaló: HL 2009. C 173., 13. o.; a továbbiakban: megtámadott határozat) az Európai Közösségek Bizottsága többek között megállapította, hogy egyes vállalkozások – köztük a felperes – megsértette az EK 81. cikket és az EGT-Megállapodás 53. cikkét azáltal, hogy az 1998 márciusa és 2003 márciusa

* Az eljárás nyelve: holland.

közötti különböző időszakokban a járműipari üveg ágazatát érintő versenyellenes megállapodások és összehangolt magatartások összességében vett részt az Európai Gazdasági Térségben (EGT) (a megtámadott határozat 1. cikke).

- 2 A felperes, a Soliver NV, többek között a gépjárműágazatban működő üvegyártó kisvállalkozás. A Saint-Gobain Glass France SA, a Saint-Gobain Sekurit Deutschland GmbH & Co. KG és a Saint-Gobain Sekurit France SAS (a továbbiakban együttesen: Saint-Gobain), amely szintén megsemmisítés iránti keresetet indított a megtámadott határozat ellen (T-56/09. sz. ügy), építőanyagok, köztük járműipari üveg gyártásával, átalakításával és forgalmazásával foglalkozó társaság. E társaságok 100%-ban a Compagnie de Saint-Gobain SA (a továbbiakban: Compagnie) leányvállalatai, amely szintén ugyanezen határozat megsemmisítését kéri (T-73/09. sz. ügy). A Pilkington Group Ltd-hez tartozik többek között a Pilkington Automotive Ltd, a Pilkington Automotive Deutschland GmbH, a Pilkington Holding GmbH és a Pilkington Italia SpA (a továbbiakban együttesen: Pilkington) társaság. A Pilkington, amely szintén megsemmisítés iránti keresetet indított a megtámadott határozat ellen (T-72/09. sz. ügy), az egyik legnagyobb üveg- és üvegezésitemék-gyártó a világon, különösen a gépjárműágazatban.
- 3 Az Asahi Glass Co. Ltd (a továbbiakban: Asahi) Japánban letelepedett, üveget, vegyi anyagokat és elektronikai termékeket gyártó vállalkozás. Az Asahi 100%-os tulajdonában van a belga Glaverbel SA/NV (a továbbiakban: Glaverbel) üvegyártó vállalkozás, amely utóbbi 100%-os tulajdonosa az AGC Automotive France-nak (a továbbiakban: AGC vagy AGC/Splintex). Az AGC cégneve 2004. január 1-je előtt a Splintex Europe SA volt (a továbbiakban: Splintex vagy AGC/Splintex). Az Asahi, amely a megtámadott határozat egyik címzettje, nem indított keresetet ez ellen.
- 4 A megtámadott határozat elfogadásához vezető vizsgálatot azt követően kezdeményezték, hogy egy anonim ügyfél nevében eljáró német ügyvéd a járműipari üveg gyártása és forgalmazása területén működő különböző vállalkozások megállapodásaira és összehangolt magatartásaira vonatkozó információkat tartalmazó leveleket küldött a Bizottságnak.
- 5 2005 februárjában és márciusában a Bizottság helyszíni vizsgálatot folytatott a felperesnél, valamint a Saint-Gobainnál, a Compagnie-nál, a Pilkingtonnál és az AGC-nél. A Bizottság több iratot és aktát lefoglalt e vizsgálatok során.
- 6 E vizsgálatokat követően az Asahi és a Glaverbel, valamint az érintett leányvállalataik (a továbbiakban együttesen: engedékenységet kérelmező fél) mentesség, illetve a bírság összegének csökkentése iránti kérelmet nyújtott be a kartellügyek esetében a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló bizottsági közlemény (HL 2002. C 45., 3. o.) alapján. A bírság alóli feltételes mentesség iránti kérelmet a Bizottság 2006. július 19-én elutasította, ugyanakkor tájékoztatta az engedékenységet kérelmező felet arról, hogy számíthat arra, hogy a kartellügyek esetében a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló közleményének 26. pontja alapján a bírság rá rendes esetben kiszabandó összegére 30–50% közötti csökkentést alkalmaz.
- 7 2006. január 26. és 2007. február 2. között a Bizottság információkéréssel fordult a felpereshez, valamint a Saint-Gobainhoz, a Compagnie-hoz, a Pilkingtonhoz, az Asahihoz, a Glaverbelhez és az AGC-hez az [EK] 81. és 82. [cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.) 18. cikke alapján. Az érintett vállalkozások válaszoltak e kérésekre.
- 8 Emellett a Bizottság ugyanezen rendelkezés alapján információkéréssel fordult több járműgyártóhoz, egy olasz autóbuszgyártóhoz, valamint két üvegyipari szakmai szervezethez, amelyek szintén válaszoltak.
- 9 2007. április 18-án a Bizottság kifogásközlés fogadott el a járműipari üveg gyártói közötti, a beszállítási szerződéseknek a járműgyártók részére történő elosztását célzó megállapodásokból vagy összehangolt magatartásokból álló egységes és folyamatos jogsértésre vonatkozóan. E kifogásközlést közölték a

felperessel, valamint a Saint-Gobainnel, a Compagnie-val, a Pilkingtonnal, az Asahival, a Glaverbellel és az AGC-vel. Az e kifogásközlés címzettjeként megjelölt vállalkozások mindegyike betekinthez az iratokba, és a Bizottság felhívta őket, hogy ismertessék az ezzel kapcsolatos észrevételeiket. 2007. szeptember 24-én szóbeli meghallgatást tartottak, amelyen valamennyi említett címzett részt vett.

A megtámadott határozat

- 10 A Bizottság 2008. november 12-én fogadta el a megtámadott határozatot. A felperest illetően a Bizottság úgy ítélte meg, hogy e vállalkozás 2001. november 19-től 2003. március 11-ig vett részt a jogsértésben (a megtámadott határozat 1. cikkének d) pontja). Bíróságot szabott ki rá 4 396 000 euró értékben (a megtámadott határozat 2. cikkének d) pontja).
- 11 A Saint-Gobaint és a Compagnie-t illetően a Bizottság megállapította, hogy 1998. március 10-től 2003. március 11-ig vettek részt a fenti 1. pontban szereplő megállapodásokban és összehangolt magatartásokban (a megtámadott határozat 1. cikkének b) pontja), ezért „együttesen és egyetemlegesen” 896 millió euró összegű bírságot szabott ki rájuk (a megtámadott határozat 2. cikkének b) pontja).
- 12 Az Asahira, valamint a járműipari üveg ágazatában működő azon leányvállalataira, amelyeknek a jogsértésben való részvételét az 1998. május 18. és a 2003. március 11. közötti időszakban megállapította, szintén „együttesen és egyetemlegesen” 113,5 millió euró összegű bírságot szabott ki a Bizottság (a megtámadott határozat 1. cikkének a) pontja és 2. cikkének a) pontja).
- 13 Végül a Pilkingtonot illetően a Bizottság úgy határozott, hogy e vállalkozás az 1998. március 10. és 2002. szeptember 3. közötti időszakban vett részt a vitatott megállapodásokban és összehangolt magatartásokban (a megtámadott határozat 1. cikkének c) pontja). Bíróságot szabott ki rá 370 millió euró értékben (a megtámadott határozat 2. cikkének c) pontja).
- 14 A megtámadott határozatban a Bizottság abból az állításból indult ki, hogy a járműipari üveg piacának sajátosságai – vagyis többek között a komoly műszaki követelmények, valamint a fejlesztés magas foka – a nagyméretű, integrált és nemzetközi szintű importőr beszállítók számára kedvezők. Az AGC, a Pilkington és a Saint-Gobain a járműipari üveg legnagyobb gyártói közé tartozik világszerte, és a megtámadott határozat elfogadásának időpontjában együttesen közel 76%-ban lefedik az első összeszerelés piacára szánt üveg (a gépjármű összeszerelésekor a járműipari üveg gyárban történő beszerelése) világszintű keresletét. A Bizottság felhívja a figyelmet a tagállamok és a járműipari üveg ágazatában az EGT részét képező Európai Szabadkereskedelmi Társulás (EFTA) tagállamai közötti kereskedelem jelentős mennyiségére. A járműgyártók az EGT szintjén tárgyalják meg a járműipari üveg beszállítására vonatkozó adásvételi szerződéseiket.
- 15 A megtámadott határozatból egyebekben kitűnik, hogy a járműipari üvegnek a Bizottság vizsgálatával érintett beszállítói a jogsértés időtartama alatt folyamatosan nyomon követték az egyes piaci részesedéseket a jogsértés időtartama alatt, nem kizárólag „gépjárműszámlánként”, vagyis a gépjármű modellenkénti értékesítési összegére tekintettel, hanem átfogóan is, együttesen mindegyik gépjárműszámlára figyelemmel.
- 16 A Pilkington, a Saint-Gobain és az AGC (vagy az AGC/Splintex) (a továbbiakban: klub) e tekintetben háromoldalú, alkalmanként „klubtalálkozóknak” nevezett üléseken vett részt. Ezen, e vállalkozások által felváltva szervezett ülésekre különböző városokban szállodákban, e vállalkozások alkalmazottainak tulajdonában lévő magánlakásokban, valamint a Groupement européen de producteurs de verre plat (GEPVP, az európai síküvegyártók szövetsége) szakmai szervezet és az Associazione nazionale degli industriali del vetro (Assovetro, nemzeti üvegyipari társaság) helyiségeiben került sor.

- 17 Üléseket is szerveztek vagy kétoldalú kapcsolatokat is fenntartottak e versenytársak abból a célból, hogy megvitassák a gyártás alatt álló modellek járműipari üveggel való ellátását, valamint a jövőbeli modellek üveggel való ellátásának előkészítését. E különböző kapcsolatok vagy ülések a piaci részesedések értékelésére és nyomon követésére, a járműipari üveg autógyártók részére való szállításának elosztására, valamint az árakra vonatkozó információk cseréjére és más, kereskedelmi szempontból érzékeny információk cseréjére, továbbá e különböző versenytársaknak a díjszabásra és az ügyfelek ellátására vonatkozó stratégiáinak koordinálására vonatkoztak.
- 18 E kétoldalú ülések közül az elsőt, amelyen a Saint-Gobain és a Pilkington vett részt, 1998. március 10-én a párizsi Charles de Gaulle repülőtéren (Franciaország) a Hyatt Regency szállodában tartották. Az első háromoldalú ülésre pedig 1998 tavaszán Königswinterben (Németország) került sor, a Splintex (AGC) akkori, nagy szerződéseikért felelős alkalmazottjának magánlakásában. Ezeket a még 1997-ben tartott üléseket a Saint-Gobain és a Pilkington puhatolózó jellegű kapcsolatai előzték meg, amelyek tárgya a színezett üveg e vállalkozások általi gyártásának a szín, a vastagság és a fényáteresztés tekintetében történő műszaki összehangolása volt. A Bizottság azonban nem vonta e kapcsolatokat a vitatott kartellbe, mivel azok lényegében a síküvegyártás folyamatának egy későbbi, a járműipari üveggel való átalakítását megelőző szakaszára irányultak.
- 19 A Bizottság az 1998 tavasza és 2003 márciusa közötti időszakban közel 90 találkoztól és kapcsolattartást azonosít a megtámadott határozatban. Az utolsó háromoldalú kapcsolattartásra, amelyen többek között a felperes vett részt, 2003. január 21-én került sor, míg a Saint-Gobain és az AGC között az utolsó kétoldalú ülés 2003. március második felében zajlott. A résztvevők rövidítéseket vagy kódneveket használtak ezen üléseken és e kapcsolatok során maguk azonosítására.
- 20 A megtámadott határozat értelmében a felperes 2001. november 19-től vett részt a kartellben. A felperessel még 2000-ben vette fel a kapcsolatot a Saint-Gobain a vitatott kartellben való részvétel céljából. A kartell eredeti résztvevői, a jelen esetben a Saint-Gobain, a Pilkington és az AGC a felperes alapanyaggyártóktól való függését használták ki e célból, mivel a felperes nem rendelkezett önálló síküvegyártási kapacitással.
- 21 A megtámadott határozat értelmében a kartell átfogó terve a járműipari üveg beszállításának a kartell résztvevői közötti elosztását foglalta magában, mind a meglévő beszállítási szerződések, mind pedig az új szerződések tekintetében. E terv az abban résztvevők piaci részesedései stabilitásának megőrzését célozta. E cél eléréséhez a résztvevők a fenti 16–20. pontban említett üléseken és kapcsolattartások folyamán kicserélték az árakra vonatkozó információkat, valamint más érzékeny adatokat, továbbá koordinálták az díjszabási és ügyféllátási politikáikat. Különösen összehangolták a járműgyártók által kért árajánlatok iránti kérelmekre adandó válaszokat oly módon, hogy befolyásolják az üveg beszállítójának általuk történő kiválasztását, többszörös beszállítás esetén pedig akár a több beszállító kiválasztását. A résztvevők e tekintetben két eszközzel rendelkeztek a beszállítási szerződésnek a megállapodás szerinti gyártóval való megkötésének elősegítése érdekében, azaz vagy semmilyen ajánlatot nem tettek, vagy „álajánlatot” tettek, vagyis az említett gyártó árainál magasabb árakat tartalmazó ajánlatot. Szükség esetén az egyik vagy több résztvevő számára nyújtott kompenzációk formájában megjelenő korrekciós intézkedéseket hoztak annak biztosítása érdekében, hogy a kínálat általános helyzete az EGT szintjén továbbra is megfeleljen a megállapodás szerinti elosztásnak. Amennyiben a korrekciós intézkedéseknek a folyamatban lévő beszállítási szerződéseket kellett befolyásolniuk, a versenytársak által a piaci részesedések egyensúlyának kiigazítására alkalmazott eljárás abból állt, hogy értesítették a járműgyártókat arról, hogy műszaki probléma vagy az alapanyagok hiánya zavarja a rendelt elemek szállítását, és helyettesítő beszállítót javasoltak.
- 22 A szerződések megállapodás szerinti elosztásának megőrzése céljából a kartell résztvevői többször megállapodtak a járműgyártók számára az elért termelékenységnövekedés alapján adandó árcsökkentésről, vagy pedig az olyan gépjárműmodellekre alkalmazandó esetleges áremelésről,

amelynek gyártási szintje alacsonyabb volt az előrejelzéseknél. Abban is megegyeztek, hogy adott esetben korlátozzák a valódi előállítási költségek járműgyártókkal való közlését annak érdekében, hogy elkerüljék ez utóbbi túl gyakori árcsökkenési kérelmeit.

- 23 A piaci részesedések stabilitására irányuló összehangolt magatartás többek között lehetővé tette a járműipari üveg beszállítói piacának átláthatóságát. A piaci részesedések változását az előállítási költségek és az eladási előrejelzések alapján számították, a meglévő beszállítási szerződéseket figyelembe véve.
- 24 A Bizottság a megtámadott határozatban rámutat arra, hogy az engedékenységet kérelmező fél megerősítette, hogy a Splintex képviselői néhány versenytárrsal együtt legkorábban 1998-tól a versenyjog szempontjából jogellenes tevékenységekben vettek részt. Továbbá, mivel a Saint-Gobain nem vitatta a kifogásközlésben ismertetett tényállást, úgy kell tekinteni, hogy e vállalkozás egyetértett a vitatott ülések és kapcsolatok tartalmának Bizottság általi ismertetésével.
- 25 Végül a beszállítási szerződések elosztása és újraelosztása céljából a Pilkington, a Saint-Gobain és az AGC egy új számítási módszerben állapodott meg az egyik ülésen, amelyre 2001. december 6-án került sor.
- 26 A valószínűsítő körülmények e csoportja alapján állapította meg a Bizottság a felperesnek, valamint a Saint-Gobainnek, a Compagnie-nak, a Pilkingtonnak és az engedékenységet kérelmező félnek az EK 81. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke egységes és folyamatos megsértése miatt fennálló felelősségét.
- 27 Az e felek között kötött egyezségek a Bizottság szerint olyan, e rendelkezések értelmében vett megállapodások vagy összehangolt magatartások, amelyek torzították a versenyt a járműipari üveg beszállításának piacán. Ezen összejátszás egységes és folyamatos, mivel a kartell résztvevői kifejezték azon közös szándékukat, hogy a piacon meghatározott módon viselkedjenek, és az egyéni kereskedelmi önállóságuk korlátozására irányuló közös tervet fogadtak el, a piac általános stabilitásának biztosítása és a mesterségesen magas árak e piacon való fenntartása céljából felosztva a személygépkocsikhoz és a könnyű haszongépjárművekhez szánt járműipari üveg beszállítását, valamint torzítva ezen üvegek árát. Ezen ülések és kapcsolatok öt éven keresztül gyakorisága és megszakítatlan jellege azt eredményezte, hogy a személygépkocsik és a könnyű haszongépjárművek valamennyi nagy autógyártójára kiterjedt a kartell az EGT-ben.
- 28 A Bizottság egyebekben úgy ítélte meg, hogy semmi nem utal arra, hogy a járműipari üveg beszállítói közötti megállapodások és összehangolt magatartások hatékonyságnövekedést eredményeztek volna, vagy elősegítették volna a műszaki vagy gazdasági fejlődést a járműipari üveg ágazatában, ami igazolná az EK 81. cikk (3) bekezdésének alkalmazását.
- 29 A jogsértés időtartamát illetően a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a felperes abban 2001. november 19. és 2003. március 11. között vett részt. A Saint-Gobain és a Compagnie 1998. március 10-től 2003. március 11-ig vett részt a jogsértésben. A Pilkington részvételét az 1998. március 10-től 2002. szeptember 3-ig terjedő időszakra vonatkozóan állapította meg.
- 30 A bírságok összegének kiszámítását illetően a Bizottság legelőször az egyes részt vevő vállalkozások járműipari üvegből származó, EGT-n belüli eladásának a jogsértéssel közvetlen vagy közvetett kapcsolatban álló értékét határozta meg. E célból különböző időszakok között tett különbséget. Az 1998. márciusában kezdődő és 2000. június 30-án lezáruló, a „térnyerés” időszakának minősített időszakot illetően úgy ítélte meg, hogy csak az európai járműgyártók egy része tekintetében rendelkezik bizonyítékokkal a jogsértésre. A Bizottság ennél fogva ezen időszakban csak a járműipari üveg azon autógyártók számára történő eladásait vette figyelembe, amelyek tekintetében közvetlen bizonyítékokkal rendelkezett arra, hogy azok a kartell tárgyát képezték. A 2000. július 1-je és 2002. szeptember 3. közötti időszakra vonatkozóan a Bizottság megállapította, hogy a kartell tárgyát képező

autógyártók az EGT-n belüli kereskedelem legalább 90%-át érintették. Ezért arra a következtetésre jutott, hogy ezen időszakot illetően a járműipari üvegnek a határozat címzettjei által az EGT-n belüli összes eladását figyelembe kell venni. Végül a jogsértés időtartamának végén, vagyis 2002. szeptember 3. és 2003. márciusa között a klub tevékenysége a Pilkington kilépését követően lelassult. Következésképpen a Bizottság úgy határozott, hogy ezen időszak tekintetében csak azon járműgyártók eladásait veszi figyelembe, amelyek tekintetében közvetlen bizonyítékokkal rendelkezett a kartellre vonatkozóan. Ezt követően a járműipari üveg mindegyik érintett beszállítója tekintetében megállapította ezen eladási adatok súlyozott éves átlagát, a fent hivatkozott eladási értékeket elosztva a jogsértésben való részvétel hónapjainak számával, és megszorozva ezen osztás eredményét tizenkettővel.

- 31 A Bizottság ezt követően megjegyezte, hogy a szóban forgó jogsértés, amely az ügyfélkör elosztásából állt, a legsúlyosabb versenykorlátozások közé tartozik. A jogsértés jellegére, földrajzi kiterjedésére és az abban részt vevő vállalkozások együttes piaci részesedésére tekintettel a Bizottság a bíróság alapösszegének kiszámításakor minden egyes részt vevő vállalkozás eladásai értékének 16%-os arányát állapította meg, amelyet a jogsértésben való részvétel éveinek számával szorozott meg. Elrettentés céljából a bíróságok alapösszegét ezenfelül az eladási érték 16%-ában megállapított „belépési díjjal” emelte meg.
- 32 2009. február 11-én a Bizottság elfogadta a megtámadott határozatot bizonyos pontokon helyesbítő C(2009) 863 végleges határozatot.

Eljárás és a felek kérelmei

- 33 A Törvényszék Hivatalához 2009. február 18-én benyújtott keresetlevelével a felperes megindította a jelen keresetet.
- 34 A Törvényszék tanácsainak összetétele megváltozott, az előadó bírót a második tanácshoz osztották be, ezért az ügyet ennek a tanácsnak osztották ki.
- 35 A Törvényszék a 2013. november 12-i tárgyaláson meghallgatta a felek szóbeli előadásait és a Törvényszék által feltett kérdésekre adott válaszait.
- 36 A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:
- semmisítse meg a megtámadott határozat 1. cikkét az őt érintő részében;
  - semmisítse meg a megtámadott határozat 2. cikkét az őt érintő részében;
  - másodlagosan, lényegesen mérsékelje a vele szemben kiszabott bírság összegét;
  - a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.
- 37 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:
- utasítsa el a keresetet mint megalapozatlant;
  - a felperest kötelezze a költségek viselésére.

Indokolás

- 38 A felperes több jogalapra hivatkozik, az elsőt a Bizottság által elkövetett azon hibára alapítja, hogy úgy ítélte meg, hogy részt vett a megtámadott határozat tárgyát képező egységes és folyamatos jogsértésben. A jelen ügyben e jogalapot kell megvizsgálni.

A felek érvei

- 39 A felperes szerint a Bizottság nem bizonyította pontos és ellentmondásmentes valószínűsítő körülmények csoportjával, hogy a saját magatartásával hozzá kívánt járulni a vitatott kartell résztvevői által támogatott közös célokhoz, hogy tudomása volt a más vállalkozások által azonos célok elérése végett tervezett vagy ténylegesen megvalósított magatartásról, illetve azt, hogy e magatartást ésszerűen előre láthatta, és kész volt ennek kockázatát elfogadni.
- 40 Azonkívül, hogy a jogsértés több mint négy évvel a felperesnek felrótt, az AGC/Splintexszel létrejött első kapcsolat előtt kezdődött, a Bizottság elismerte, hogy a felperes nem vett részt és nem képviselte magát a klub számos két- vagy háromoldalú ülésén. A Bizottság ezenkívül nem bizonyította, hogy a felperes tudta, hogy magatartása a többi résztvevő által előzetesen meghatározott átfogó tervbe illeszkedik.
- 41 A felperes e tekintetben emlékeztet arra, hogy 2001 elején a Saint-Gobain, a Pilkington és az AGC egyszerre jelentősen emelte a síküveg beszállításáért neki felszámított árakat; ez minősül azon alapanyagoknak, amelyből a járműipari üveget előállítja. A felperes szerint pusztán e körülmény azonban nem teszi lehetővé számára sem azt, hogy megértse, hogy e vállalkozások részletes és szervezett megállapodásokat kötöttek egyrészt a szerződések elosztására, a kínálati árra és a nyújtott csökkentésekre vonatkozóan, másrészt ellenőrzési és kiegyenlítő mechanizmusok kidolgozására, valamint alkalmazására vonatkozóan, ráadásul valamennyi járműgyártó tekintetében, sem pedig annak megvalósulását, hogy a három nagy gyártó nagy rendszerességgel üléseket szervezett e megállapodások témájában. Legfeljebb a felperesnél talált iratok tennék lehetővé annak megállapítását, hogy tudomása volt arról, hogy más vállalkozások, így a Saint-Gobain és az AGC bizonyos, a versenyjog szempontjából nem megengedett kapcsolatokat tartott fenn.
- 42 Így a felperes kartellben való részvételének megállapítása érdekében a Bizottság tévesen támaszkodott többek között a Saint-Gobain, a Pilkington és az AGC alkalmazottainak feljegyzéseiben szereplő, rá vonatkozó hivatkozásokra. E hivatkozásokat ugyanis az a körülmény magyarázza, hogy e három nagy gyártó látta el a felperest síküveggel, és így alapos ismeretekkel rendelkezett a gyártási kapacitásairól, hanem az is, hogy információkkal rendelkezett azon járműgyártókra, így a Volkswagentre és a Fiatra vonatkozóan, amelyeknek üveget szállított.
- 43 A Bizottság által a megtámadott határozatban vagy a bírósági eljárás során felhozott egyetlen bizonyíték sem enyhíti e kritikákat. Ez érvényes többek között a felperes egyik értékesítési felelőse és a Saint-Gobain egyik képviselője között 2002 májusában zajlott telefonbeszélgetés ismertetését tartalmazó, kézzel írott feljegyzésre. Sem ez az irat, sem pedig egyes, az AGC-vel folytatott telefonbeszélgetések nem teszik lehetővé ugyanis annak megállapítását, hogy a felperes megállapodást kötött a járműipari üveget gyártó más vállalkozásokkal a Volkswagen Passatba szánt különböző üvegelemek szállítására vonatkozó szerződések elosztása tekintetében. A Bizottság iratanyagából viszont az következik, hogy a Saint-Gobain, a Pilkington és az AGC azt határozta el, hogy e szerződés tárgya a beszállítások ugyanolyan elosztása lesz, mint ahogy e gépjármű előző modellje esetén történt, beleértve ennél fogva az üvegezés felperes általi beszállítását. Azt, hogy a Volkswagen a Volkswagen Passat új modelljébe szánt egyes üvegelemekre vonatkozóan a felperessel kötött beszállítási szerződést, kizárólag az általa az előző modellhez versenyképes áron szállított kiváló minőségű üveg magyarázza. E döntés tehát idegen lenne egy olyan esetleges piacelosztási megállapodástól, amelyben a felperes részt vett. Ezenfelül e feljegyzés jelzi, hogy a felperes nem vett részt semmilyen, az új Opel Fronterára

vonatkozó szerződéssel kapcsolatos megállapodásban. Végül ami a Lancia Lybrára (a Fiat-csoport által gyártott gépjármű) vonatkozó szerződést illeti, az említett feljegyzésből kizárólag az következik, hogy a Saint-Gobain negatívan reagált a felperes azon kezdeményezésére, hogy megszerezze e szerződést. E megfélemlítés azonban egyáltalán nem bizonyítja, hogy a felperes részt vett az e szerződéssel kapcsolatos esetleges megállapodásban.

- 44 Ami a 2001 novemberében és decemberében a Fiat és az Iveco autógyártó tárgyában az AGC-vel fennálló kapcsolatot illeti, a felperes – elismerve azok nem megfelelő jellegét – azt állítja, hogy semmilyen jogellenes megállapodás megkötésére nem adtak alapot. A felperes hozzáfűzi, hogy e kapcsolatok mindenesetre nem állnak semmilyen kapcsolatban a megtámadott határozatban szereplő kartellel. Ezenfelül kiemeli, hogy az AGC által az engedékenységi program címén tett nyilatkozatok keretében az AGC a járműipari üveg három nagy gyártója közötti kartellen kívül álló harmadik félként mutatta be őt.
- 45 Végül a felperes azt a következtetést vonja le, hogy a Bizottság nem hivatkozhat a jelen ügyben azon ítélkezési gyakorlatra, amely előírja azon vállalkozás számára, amely olyan üléseken vesz részt, amelyekben titkos versenyellenes megállapodásokat kötnek, hogy nyilvánosan határolódjon el e találkozók tartalmától annak érdekében, hogy elkerülhesse a szóban forgó megállapodások címén felmerülő felelősséget. A felperes ugyanis azt állítja, hogy mivel nem vett részt egyetlen klubtalálkozón sem, nem volt tudomása a Saint-Gobain, a Pilkington és az AGC által kötött, az EGT-ben a járműipari üveg teljes piacát érintő rendszeres és részletes megállapodások létezéséről, ami kizárja a kérdéses ítélkezési gyakorlat alkalmazását.
- 46 A Bizottság vitatja ezeket az érveket. Véleménye szerint a felperes tudatában volt azon általános keretnek, amelybe a Saint-Gobainnel és az AGC-vel fennálló kétoldalú kapcsolatai illeszkedtek, valamint a kartell résztvevői által kitűzött, a piac koordinálására irányuló célnak.
- 47 A Bizottság kiemeli, hogy a felperesnek több olyan jellegű kapcsolata volt, amely alapján megállapítható az egységes és folyamatos jogsértésben való részvétele. E kapcsolatok 2001 végén (az AGC-vel), 2002 májusában (a Saint-Gobainnel) és 2003 első negyedéve során (az AGC-vel) álltak fenn.
- 48 A 2001. évet illetően a Bizottság rámutat arra, hogy a felperes gyártási osztályának volt igazgatója által készített magyarázó feljegyzésekből kiderül, hogy ez utóbbi egyik ügynöke, D., találkozókon vett részt az AGC-vel a Fiat, valamint leányvállalata, az Iveco üveggel való ellátására vonatkozó szerződések megkötése tárgyában. A Bizottság szerint e feljegyzések bizonyítják, hogy a felperes elfogadta, hogy nem lép versenybe az AGC-vel a beszállítási szerződések Fiattal való megkötése tárgyában, viszonzásként azonban azt kérte, hogy az AGC emelje az Ivecóval szemben alkalmazott árait.
- 49 Ezt követően a 2002. évet illetően a Bizottság benyújtotta K. H., a felperes értékesítési felelőse, és a Saint-Gobain alkalmazottai között 2002. május 29-én zajlott telefonbeszélgetésről készített feljegyzést, amelyből kiderül, hogy a felperest tájékoztatták a három nagy gyártó közötti kartellről.
- 50 Végül a 2003. évet illetően a Bizottság az AGC egyik alkalmazottjának magyarázó feljegyzéseire támaszkodik, amelyekből kitűnik, hogy e vállalkozás és a felperes kapcsolatba lépett a Volkswagen Passat új modelljébe szánt oldalüvegek szállítására vonatkozó szerződés megvitatása céljából.
- 51 E különböző valószínűsítő körülmények elegendők a felperes kartellben való részvételének megállapításához, különösen olyan összefüggések között, amikor gyakran bizonyos részletek következtetések útján való rekonstruálása bizonyul szükségesnek. Annak, hogy a vállalkozás nem vett részt valamely kartell valamennyi összetevő elemében, illetve csak kis szerepet játszott azokban, amelyekben részt vett, nincs jelentősége a jogsértésben való részvételének bizonyítása keretében. Ez a jelen ügyben annál is inkább érvényes, mivel a felperes az érintett piac kis jelentőségű szereplője, és ezért a kartell keretében nem volt szükséges e vállalkozással kifejezetten koordinálni valamennyi szerződéskötést.

- 52 A Bizottság szerint viszont a felperes a kartell hiányában nem köthetett volna a járműipari üveg Fiatnak való szállítására vonatkozó megállapodást az AGC/Splintexszel. Ebből következik, hogy a felperes – e megállapodás megkötése, valamint a Saint-Gobainnal a Volkswagen Passatra vonatkozó megállapodás megkötése révén – legalábbis ésszerűen feltételezhető, hogy e megállapodások azon szélesebb átfogó terv részét képezik, amely a járműipari üveg beszállításának felosztására és a részt vevő vállalkozások piaci részesedései stabilitásának fenntartására irányul. E tekintetben nincs jelentősége azon körülményeknek, amelyek között a felperes úgy döntött, hogy részt vesz a jogsértésben.
- 53 A jelen ügy egyebekben különbözik a Törvényszék T-28/99. sz., Sigma Technologie kontra Bizottság ügyben 2002. március 20-án hozott ítélete (EBHT 2002., II-1845. o.) alapjául szolgáló ügytől, amelyet az jellemzett, hogy a kartell összetett szerkezettel, nemzeti szintekkel és európai szinttel is rendelkezett. A Bizottság arra is hivatkozott, hogy noha az engedékenységet kérelmező fél egyik nyilatkozatából kétségkívül kitűnik, hogy ez utóbbi a felperest a kartellen kívül álló harmadik félnek nevezte, e nyilatkozatot egy pontosan meghatározott szerződés kötése tárgyában tették, és hogy ezért nem tekinthető bizonyítéknak arra, hogy a felperes teljesen kívül állt a kartellen.
- 54 Végül a Bizottság emlékeztet arra, hogy – amint a megtámadott határozat (89) preambulumbekzdésében kifejtette – már az előtt az időpont előtt, amelyre vonatkozóan a felperes kartellben való részvételét megállapította, a járműipari üveg három nagy gyártója tervbe vette, hogy az üveg beszállítására vonatkozó szerződéseket ő kötheti meg a járműgyártókkal, és ennél fogva szerepet szánt neki a kartell átfogó tervének megvalósításában. A Bizottság egyrészt a Saint-Gobain és az AGC alkalmazottai között a brüsszeli (Belgium) repülőtéren egy szállodában, 2000. október 27-én, többek között az Audi A6 gépjárműbe szánt üveg beszállításának elosztása tárgyában zajlott találkozóra való hivatkozással, másrészt a Saint-Gobain, a Pilkington és az AGC/Splintex alkalmazottai között a párizsi (Franciaország) Charles de Gaulle repülőtéren egy szállodában, 2000. november 9-én, többek között a Fiat Puntóba szánt oldalüveg beszállítására vonatkozó szerződés megkötése tárgyában zajlott találkozóra való hivatkozással támasztotta alá ezen álláspontot. A Bizottság továbbá a tárgyaláson hozzáfűzte, hogy a felperesre való e hivatkozások – habár azon időpont előtt előtti időszakra vonatkoznak, amelyre vonatkozóan a jogsértésben való részvételét megállapította – megerősítik, hogy tudott vagy feltétlenül tudnia kellett a járműipari üveg három nagy gyártója közötti átfogó kartellról.

A Törvényszék álláspontja

A felperes érveinek megalapozottságáról

– Előzetes megjegyzések és elvi megjegyzések

- 55 A megtámadott határozatból kiderül, hogy a vitatott kartell abból állt, hogy az árképzési és kedvezményadási politikák, valamint az ügyfélkör ellátására vonatkozó stratégiák összehangolásán keresztül a járműipari üvegnek szinte valamennyi járműgyártó részére történő beszállítására vonatkozó szerződéseket összehangolt módon osztották el az EGT-ben. Ezen, 1998 márciusa és 2003 márciusa között fennálló kartell célja az említett határozat értelmében a különböző felek piaci részesedései általános stabilitásának biztosítása volt. Rendszeresen üléseket szerveztek ez utóbbiak között nem csupán a jövőbeli beszállítási szerződések megkötésének megvitatása céljából, hanem a korábbi üléseken és kapcsolattartások során hozott döntések nyomán követésének biztosítása céljából is. Kölcsönös kompenzációk formájában megjelenő korrekciós intézkedéseket hoztak abban az esetben, ha az üvegelemek korábban megállapított elosztása a gyakorlatban elégtelennek bizonyult a résztvevők piaci részesedései stabilitásának biztosításához. Mivel ezeket többek között e közös gazdasági célkitűzéssel indokolták, e különböző összejátszásra irányuló kapcsolatok a Bizottság szerint az EK 81. cikk (1) bekezdésének egységes és folyamatos megsértését képezték.

- 56 A felperes, amely a járműipari üveg piacán egyértelműen kisebb méretű vállalkozás a Saint-Gobainnél, a Pilkingtonnál és az AGC-nél, elsődlegesen vitatja, hogy részt vett ezen egységes és folyamatos jogsértésben. Jóllehet elismeri, hogy kétségtelenül volt néhány nem megfelelő kapcsolata a versenytársakkal, lényegében azt állítja, hogy e gyártók egyetlen olyan klubtalálkozásán sem vett részt, amelynek során tájékoztathatták volna a kartell átfogó tervéről, valamint annak alkotóelemeiről.
- 57 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy tekintettel a szóban forgó jogsértés jellegére, valamint a hozzá kapcsolódó szankciók jellegére és súlyára, a többek között az Európai Unió Alapjogi Chartája 48. cikkének (1) bekezdéséből, valamint az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt egyezmény (a továbbiakban: EJEE) 6. cikkének (2) bekezdéséből eredő ártatlanság vélelmének elve irányadó többek között a vállalkozásokra alkalmazandó versenyszabályok megsértésével kapcsolatos olyan eljárásokra, amelyek bírság vagy kényszerítő bírság kiszabásához vezethetnek (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-199/92. P. sz., Hüls kontra Bizottság ügyben 1999. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 1999., I-4287. o.] 149. és 150. pontját, valamint a C-235/92. P. sz., Montecatini kontra Bizottság ügyben 1999. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 1999., I-4539. o.] 175. és 176. pontját; a Törvényszék T-36/05. sz., Coats Holdings és Coats kontra Bizottság ügyben 2007. szeptember 12-én hozott ítéletének [az EBHT-ban nem tették közzé] 70. pontját).
- 58 Ebből egyrészt az következik, hogy a Bizottságnak kell olyan bizonyítékokat előterjesztenie, amelyek a jogilag megkövetelt módon igazolják az EK 81. cikk megsértését megvalósító körülmények fennállását (a Bíróság C-185/95. P. sz., Baustahlgewebe kontra Bizottság ügyben 1998. december 17-én hozott ítéletének [EBHT 1998., I-8417. o.] 58. pontja és C-49/92. P. sz., Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben 1999. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 1999., I-4125. o.] 86. pontja), másrészt ha a bíróságnak kétségei vannak, azt a jogsértést megállapító határozat címzettjének minősülő vállalkozás javára kell értelmezni (lásd a Törvényszék T-379/06. sz., Kaimer és társai kontra Bizottság ügyben 2011. március 24-én hozott ítéletének [az EBHT-ban nem tették közzé] 47. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). Ennek keretében a Bizottság feladata különösen, hogy minden olyan tényezőt bizonyítson, amely lehetővé teszi valamely vállalkozás ilyen jogsértésben való részvételének, valamint annak megállapítását, hogy a vállalkozás felelős az e jogsértést alkotó különböző tényezők tekintetében (a fent hivatkozott Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben hozott ítélet 86. pontja). Ebből következik, hogy valamely vállalkozás kartellben való részvételére nem lehet pontatlan bizonyítékok alapján végzett találgatásokból következtetni (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Kaimer és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 69–71. pontját).
- 59 Egyebekben a versenyellenes megállapodások és magatartások keretében a tevékenységek általában titkosan folynak le, és a találkozókat titkosan tartják, továbbá az erre vonatkozó dokumentáció a legminimálisabbra szorítkozik. Ebből következően, még ha a Bizottság fel is fedez olyan iratokat, amelyek kifejezett módon tanúsítják a piaci szereplők közötti jogellenes kapcsolatfelvételt, e dokumentumok általában töredékesek és szórványosak, és ezért bizonyos részleteket gyakran következtetésekkel kell rekonstruálni. Ezért az esetek nagy részében a versenyellenes magatartás vagy megállapodás létezését bizonyos egybeesésekből és valószínűsítő körülményekből kell kikövetkeztetni, amelyek együtt figyelembe véve, más összefüggő magyarázat hiányában a versenyszabályok megsértésének bizonyítékául szolgálhatnak (a Bíróság C-204/00. P., C-205/00. P., C-211/00. P., C-213/00. P., C-217/00. P. és C-219/00. P. sz., Aalborg Portland és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. január 7-én hozott ítéletének [EBHT 2004., I-123. o.] 55–57. pontja, valamint a C-403/04. P. és C-405/04. P. sz., Sumitomo Metal Industries és Nippon Steel kontra Bizottság egyesített ügyekben 2007. január 25-én hozott ítéletének [EBHT 2007., I-729. o.] 51. pontja). E megállapítások analógia útján alkalmazandók valamely vállalkozásnak a versenyjog megsértésében való részvételének bizonyítására is.
- 60 Ezt követően emlékeztetni kell arra, hogy az EK 81. cikk (1) bekezdésében hivatkozott megállapodások és összehangolt magatartások szükségszerűen több vállalkozás közreműködésének az eredményei, amelyek mindnyájan társelkövetők a jogsértésben, de részvételük többek között az érintett piac

jellemzőitől, az egyes vállalkozások e piacon elfoglalt helyzetétől, az elérendő céloktól és a választott vagy tervbe vett végrehajtási módoktól függően különböző formát ölthet. Következésképpen önmagában az a körülmény, hogy az egyes vállalkozások a rájuk jellemző sajátos formában vesznek részt a jogsértésben, nem elegendő ahhoz, hogy felelősségüket kizárják a jogsértés egészéért, beleértve azokat a magatartásokat, amelyeket gyakorlatilag más részt vevő vállalkozások hajtottak végre, de amelyeknek ugyanaz a versenyellenes célja vagy hatása (a fenti 58. pontban hivatkozott Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben hozott ítélet 79. és 80. pontja, valamint a Törvényszék T-53/06. sz., UPM-Kymmene kontra Bizottság ügyben 2012. március 6-án hozott ítéletének 53. pontja).

- 61 Így az a vállalkozás, amely a jogsértésben a rá jellemző sajátos magatartás révén vett részt, amely magatartás az EK 81. cikk (1) bekezdése értelmében vett versenyellenes célú megállapodás vagy összehangolt magatartás fogalmába tartozik, és amely a jogsértés egészének megvalósításához való hozzájárulásra irányult, az említett jogsértésben való részvételének teljes időszakát illetően felelősséggel tartozik azon magatartásokért is, amelyeket ugyanezen jogsértés keretében más vállalkozások tanúsítottak (a fenti 58. pontban hivatkozott Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben hozott ítélet 83. pontja és a fenti 60. pontban hivatkozott Putters International kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 52. pontja).
- 62 Az egységes és folyamatos jogsértés létezése azonban nem jelenti szükségképpen azt, hogy ha valamely vállalkozás a jogsértés egy vagy néhány ágában részt vesz, az a jogsértés egészéért felelősségre vonható. Az is szükséges, hogy a Bizottság bizonyítsa, hogy e vállalkozás tudott más vállalkozások európai szintű versenyellenes tevékenységeiről, vagy azokat ésszerűen előre láthatta. Kizárólag azon tény, hogy ugyanaz a célja azon megállapodásnak, amelyben a vállalkozás részt vett, és az átfogó kartellnek, nem elegendő annak megállapításához, hogy e vállalkozás részt vett az átfogó kartellben. Emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy az EK 81. cikk (1) bekezdése csak akkor alkalmazandó, ha fennáll az érintett felek szándékegysége (lásd a T-18/05. sz., IMI és társai kontra Bizottság ügyben 2010. május 19-én hozott ítélet [EBHT 2010., II-1769. o.] 88. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 63 Ennélfogva a vállalkozás e megállapodásban való részvétele csak akkor minősülhet az átfogó kartellhez való csatlakozása kifejeződésének, ha a vállalkozás az érintett megállapodásban való részvételekor tudott, vagy neki tudnia kellett arról, hogy ezáltal ezen átfogó kartellhez csatlakozik (a fenti 53. pontban hivatkozott Sigma Technologie kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 45. pontja; a T-59/06. sz., Low & Bonar és Bonar Technical Fabrics kontra Bizottság ügyben 2011. november 16-án hozott ítélet [az EBHT-ban nem tették közzé] 61. pontja, és a T-208/06. sz., Quinn Barlo és társai kontra Bizottság ügyben 2011. november 30-án hozott ítélet [EBHT 2011., II-7953. o.] 144. pontja). Másképpen kifejezve bizonyítotttnak kell lennie, hogy az említett vállalkozás saját magatartásával hozzá kívánt járulni a valamennyi résztvevő által követett közös célokhoz, és tudomása volt a más vállalkozások által azonos célok elérése végett tervezett vagy ténylegesen megvalósított jogsértő magatartásról, illetve hogy e magatartást ésszerűen előre láthatta, és kész volt ennek kockázatát elfogadni (a fenti 58. pontban hivatkozott Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben hozott ítélet 83., 87. és 203. pontja, a Bíróság C-441/11. P. sz., Bizottság kontra Verhuizingen Coppens ügyben 2012. december 6-án hozott ítéletének 42. pontja, és C-444/11. P. sz., Team Relocations és társai kontra Bizottság ügyben 2013. július 11-én hozott ítéletének 50. pontja).
- 64 Az érintett vállalkozásnak tehát tudnia kell az átfogó kartell általános érvényéről és lényeges jellemzőiről (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-259/02-T-264/02. és T-271/02. sz., Raiffeisen Zentralbank Österreich és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2006. december 14-én hozott ítéletének [EBHT 2006., II-5169. o.] 191. és 193. pontját, valamint T-385/06. sz., Aalberts Industries és társai kontra Bizottság ügyben 2011. március 24-én hozott ítéletének [EBHT 2011., II-1223. o.] 111–119. pontját).
- 65 Amennyiben ez az eset áll fenn, nem vehető figyelembe azon körülmény, hogy a vállalkozás nem vett részt a kartellt képező összes elemekben, vagy hogy kisebb szerepet játszott azon aspektusaiban, amelyekben részt vett, ezeket a megfontolásokat csak a jogsértés súlyának értékelésekor és adott

esetben a bírság megállapításakor kell figyelembe venni (a fenti 58. pontban hivatkozott Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben hozott ítélet 90. pontja; a Törvényszék T-295/94. sz., Buchmann kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-813. o.] 121. pontja).

- 66 A jelen ügyben nem vitatott, hogy a felperes nem vett részt a jogsértést képező összes elemben. A Bizottság továbbá elismerte, hogy a felperes nem vett részt a klub képviselőinek egyetlen tulajdonképpen ülésén, sem azon időszakot megelőzően, amelyre vonatkozóan a Bizottság megállapította a felperes vitatott kartellben való részvételét, sem pedig ezen időszak folyamán.
- 67 Ebből következően a fenti 60–64. pontban kifejtett elvekre tekintettel annak megállapításához, hogy a felperes részt vett a megtámadott határozatban hivatkozott egységes és folyamatos jogsértésben, a Bizottságnak nemcsak az egyrészt a felperes, másrészt az AGC/Splintex és a Saint-Gobain között 2001 novemberétől és 2003 márciusáig fennálló kapcsolatok versenyellenes jellegét kell bizonyítania, hanem azt is, hogy egyrészt a felperes tudta, vagy ésszerűen feltételezhető, hogy tudta, hogy ez említett kapcsolatok a kartell átfogó terve megvalósításának elősegítésére irányulnak, másrészt tudott, vagy ésszerűen feltételezhető, hogy tudott a kartell fenti 55. pontban felidézett általános érvényéről és lényeges jellemzőiről.

– A felperes és egyes versenytársai közötti kapcsolatok versenyellenes jellegéről

- 68 A megtámadott határozat szerint több iratból és valószínűsítő körülményből következik, hogy a felperes saját magatartásával hozzájárult a kartell átfogó céljának megvalósításához. A Bizottság különösen kiemeli, hogy a felperesnek az egységes és folyamatos jogsértésben való részvételének megállapítását megalapozó kapcsolatai voltak 2001 végén (az AGC/Splintexszel), 2002 májusában (a Saint-Gobainnel) és 2003 első negyedében (az AGC/Splintexszel).
- 69 A 2001. évet illetően a felperes gyártási osztályának volt igazgatója által készített magyarázó feljegyzésekből kiderül, hogy ez utóbbi egyik ügynöke, D., találkozókon vett részt az AGC/Splintex egyik alkalmazottjával a Fiat, valamint leányvállalata, az Iveco járműipari üveggel való ellátására vonatkozó szerződések megkötése tárgyában. A Bizottság szerint e feljegyzések bizonyítják, hogy a felperes elfogadta, hogy nem lép versenybe az AGC/Splintexszel a beszállítási szerződések Fiattal való megkötése tárgyában. A felperes viszonzásként azt kérte, hogy az AGC emelje az Iveco haszongépjárművek gyártójával szemben alkalmazott árait. Ezt követően a 2002. évet illetően a Bizottság benyújtotta a Saint-Gobain alkalmazottai által kezdeményezett, és K. H.-val, a felperes értékesítési igazgatójával 2002. május 29-én folytatott telefonhívásáról készített feljegyzést, amelyből kitűnik, hogy a felperest tájékoztatták a három nagy gyártó közötti kartellról. Végül a 2003. évet illetően a Bizottság az AGC egyik alkalmazottja, G. által készített magyarázó feljegyzésekre támaszkodik, amelyekből kitűnik, hogy ez utóbbi vállalkozás és a felperes kapcsolatot létesített a Volkswagen Passat új modelljébe szánt oldalüvegek beszállítására vonatkozó szerződés megvitatása céljából. A felperesnek az átfogó kartellben való részvételét igazolják továbbá az engedékenységet kérelmező fél szóbeli nyilatkozatai.
- 70 E tekintetben leelőször is meg kell jegyezni, hogy noha a megtámadott határozat 249. lábjegyzetében hivatkozott, PDR12. számú, az ellenkérelemhez csatolt irat a Volkswagen Polóhoz szánt ajtóüvegek beszállítása tekintetében kétség kívül utal a felperesre, valamint több versenytársára, az említett irat 1999. július 29-én kelt. Ezen irat így több mint két évvel azon időpont – 2001. november 19. – előtti, amikortól a Bizottság megállapította a felperes vitatott kartellben való részvételét. Ebből következik, hogy feltételezve akár, hogy ezen irat olyan versenyellenes kapcsolatot tükröz, amelyben a felperes részt vett, amellyel kapcsolatban viszont a Bizottság úgy döntött, hogy nem rója fel, nem alkalmas annak bizonyítására, hogy a felperes 2001. november 19. és 2003. március 11. között részt vett a megtámadott határozatban szereplő egységes és folyamatos jogsértésben.

- 71 Ezt követően, noha az engedékenységet kérelmező fél 2005. február 25-i és március 14-i nyilatkozatának több szakasza hivatkozik a Saint-Gobain és a felperes között 2000-ben fennálló egyes kapcsolatokra, a Bizottság a megtámadott határozatban nem tekintette úgy, hogy azok alapján megállapítható, hogy a felperes részt vett a klubtagok közötti kartell átfogó tervében. A megtámadott határozatból így az derül ki, hogy jöllehet a klubtagok foglalkoztak a felperes helyzetével 2001 novembere előtt, mivel be szeretnék volna őt vonni a megbeszélésekbe, előnyt kovácsolva azon körülményből, hogy a felperes velük szemben nem rendelkezett saját süküveggyártási kapacitással, a Bizottság megállapítása szerint a felperes csak 2001. november 19-től vett részt az egységes és folyamatos jogsértésben, amely időpontban bizonyos kapcsolatokra került sor a felperes és az AGC/Splintex között.
- 72 Egyebekben a felperes gyártási osztályának akkori igazgatója, H. által 2001. november 19. és 2001. december 12. között készített feljegyzésekből következik, hogy ez utóbbi olaszországi ügynöke, D. segítségével bizonyos összejátszásra irányuló kapcsolatot bonyolított az AGC/Splintexszel. Így anélkül, hogy e feljegyzésekből az EK 81. cikk (1) bekezdése értelmében jogellenes megállapodás fennállására lehetne következtetni, ezek legalábbis azt sugallják, hogy D. és M., a Splintex akkori igazgatói versenyellenes megbeszéléseket folytattak ezen időszakban az Iveco és a Fiat szerződési tárgyában. A felperes a kifogásközlésre adott válaszában egyébiránt elismerte az ügynöke által ennek keretében tett lépések nem megfelelő jellegét.
- 73 A Bizottság ezen túlmenően benyújtott egy, D. W. és V. G., a Saint-Gobain nagy szerződések felelős alkalmazottai által kezdeményezett, K. H., a felperes akkori értékesítési igazgatójával 2002. május 22-én folytatott telefonhívásra vonatkozó feljegyzést. Ezt az egy oldalas feljegyzést a felperes helyiségeiben foglalták le.
- 74 E feljegyzésből kitűnik, hogy D. W. és V. G. kifejtette K. H.-nak, hogy a Fiat tájékoztatta a Saint-Gobaint, hogy „rendkívül jó ajánlatot” kapott „egy kisebb beszállítójától” a Lancia Lybrához szánt üvegelemekre vonatkozóan, és hogy a Fiat tájékoztatta a Saint-Gobaint, hogy ez utóbbi csak akkor tudja megőrizni e piacot, ha új ajánlatot tesz és új árat ajánl. Ezen túlmenően e feljegyzés szerint a Saint-Gobain nagy szerződésekért felelős alkalmazottai a felperessel „az üvegre vonatkozóan fennálló egyértelmű megállapodásra” tettek utalást, amelynek értelmében az említett megállapodás felei nem állapíthatnak meg „abszurd árakat, és bizonyosan nem a másik által megszerzett projektekre”. A Saint-Gobain nagy szerződésekért felelős alkalmazottai hozzáfűzték, hogy megítélésük szerint a felperes magatartásával „hibát követ el [...] az összehangolás nélkül”. A Saint-Gobain e tekintetben a járműipari üveg három nagy gyártója között az Opel Frontera, az Audi A3, az Audi A6 és a Volkswagen Passat modellek tárgyában fennálló együttműködést hangsúlyozta. E feljegyzésből az is kiderül, hogy a Saint-Gobain azt kérte, hogy tartsanak megbeszélést Aachenben (Németország), hogy megvitassák „a Lybrát, valamint a következő projekteket”, K. H. úgy értelmezte ez utóbbi megfogalmazást, mint amely a Volkswagen Passatra vonatkozik. A feljegyzés végül a következő megjegyzéssel zárul: „Kérem, ne őrizték meg ezt az iratot, semmilyen nyoma sem maradhat a megbeszélésnek.”
- 75 A felperes szerint e feljegyzés csak annak bizonyítását teszi lehetővé, hogy a Saint-Gobain kifejtette elégedetlenségét azon versenyképes árakkal szemben, amelyeket a Fiattal szemben az üvegbeszállításra, különösen a Lancia Lybrához szánt üveg beszállítására alkalmazott.
- 76 Ezen értelmezés azonban nem követhető. E feljegyzés szövegéből ugyanis azon következtetés vonható le, hogy a Saint-Gobain nagy szerződésekért felelős alkalmazottai részéről a felperessel szemben fennálló elégedetlenség kinyilvánítása abból eredt, hogy a felperes megsértette a Saint-Gobainnal a Lancia Lybrához szánt járműipari üveg beszállítása tárgyában kötött megállapodást. Márpedig az EK 81. cikk (1) bekezdésének alkalmazása céljából felesleges valamely megállapodás tényleges hatásainak figyelembevétele, amennyiben annak célja a közös piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása (a Bíróság C-198/99. P. sz., Ensidesa kontra Bizottság ügyben 2003. október 2-án hozott ítéletének [EBHT 2003., I-11111. o.] 60. pontja, és a C-105/04. P. sz., Nederlandse

Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektronisch Gebied kontra Bizottság ügyben 2006. szeptember 21-én hozott ítéletének [EBHT 2006., I-8725. o.] 136. pontja). Így az a tény, hogy valamely vállalkozás, amely a piac elosztására vonatkozó megállapodásban vesz részt, a későbbiekben nem tartja be a megállapodás szerinti árakat és kvótákat, nem róható fel (a Bíróság 246/86. sz., Belasco és társai kontra Bizottság ügyben 1989. július 11-én hozott ítélete [EBHT 1989., 2117. o.]; a Törvényszék T-141/89. sz., Trefileurope kontra Bizottság ügyben 1995. április 6-án hozott ítéletének [EBHT 1995., II-791. o.] 60. pontja; lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-148/89. sz., Trefilunion kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének [EBHT 1990., II-1063. o.] 79. pontját).

- 77 A Bizottság továbbá G., az AGC/Splintex akkori kereskedelmi igazgatója által 2003 januárjában és márciusában készített feljegyzésekre utal a felperes, valamint az AGC/Splintex és a Saint-Gobain képviselői között az új Volkswagen Passat modell tárgyában fennálló kapcsolatok alátámasztása céljából. E feljegyzések többek között az új Volkswagen Passat különböző üvegelemeire vonatkozó összes adatot, köztük az árakat tartalmazzák. Több alkalommal hivatkoznak a járműipari üveg gyártói közötti „kompenzációra”, és arra tűnnek utalni, hogy a felperes évente 10 000 ragasztott alkatrészt gyárt.
- 78 Amint a felperes maga is elismeri, 2003 elején több alkalommal kapcsolatba lépett telefonon az AGC/Splintexszel, abból a célból, hogy megvitassa az új Volkswagen Passat-üveg beszállítását. A felperes ugyanakkor arra hivatkozott, hogy egyetlen alkalommal sem kapott biztosítékot arra, hogy számíthat e szerződésre, és hogy az üvegmegrendelés, amelyet a Volkswagen végül neki adott, ajánlatának versenyképességével, valamint „az előző Passat modellhez rendkívül versenyképes áron szállított, kiváló minőségű üveggel” magyarázható. A felperes azt is állítja, hogy a járműipari üveg három nagy gyártója már 2001-ben elhatározta, hogy a Saint-Gobain, a Pilkington és ő maga ugyanúgy osztja el egymás között a Volkswagen Passat új modelljéhez szánt beszállításokat, ahogyan az előző modell esetén történt, és erre a szándékától függetlenül került sor.
- 79 E magyarázatok azonban nem követhetők. Kétségtelen, hogy G. feljegyzései, amelyeket a Bizottság nyújtott be, nem közvetlenül a felperestől származnak. Mindazonáltal ki kell emelni, hogy ez utóbbi a kifogásközlésre adott válaszában elismerte azon kapcsolatok nem megfelelő jellegét, amelyeket 2003 elejétől az AGC-vel tartott fenn. Ezenfelül az engedékenységet kérelmező fél nyilatkozatának több szakasza megerősíti, hogy az AGC/Splintexszel telefonon történt kapcsolattartás alkalmával a felperes azon piac megőrzése céljából kérte az új Volkswagen Passathoz szánt oldalüveg beszállítására vonatkozó szerződéseket, amellyel ugyanezen gépjármű előző modellje esetében rendelkezett. Ugyanezen nyilatkozatok értelmében a Saint-Gobain és az AGC/Splintex megegyeztek abban, hogy továbbra is a felperes szállítsa be az oldalüvegeket az új Volkswagen Passathoz. Végül az egyfelől K. H., másrészt D. W. és V. G. között 2002. május 22-én folytatott telefonbeszélgetésről készített, a fenti 73–76. pontban hivatkozott feljegyzésből kiderül, hogy a felperes már ebben az időpontban ismerte a Saint-Gobain azon szándékát, hogy vitassák meg új Volkswagen Passathoz szánt üveg beszállításának elosztását.
- 80 Így megállapítottnak kell tekinteni, hogy 2003 elején a felperesnek összejártságra irányuló kapcsolatai voltak az AGC/Splintexszel a Volkswagen Passat új modelljéhez szánt oldalüvegek beszállítása tárgyában. E tekintetben nincsen relevanciája azon körülménynek, hogy a járműipari üveg három nagy gyártója 2001-ben a felperessel való konzultáció nélkül határozta el, hogy az ezen új modellhez szánt üveg beszállítását ugyanúgy osztják el a Saint-Gobain, a Pilkington és a felperes között, mint ahogyan azt az előző modell esetében elosztották. Ugyanis, feltételezve akár e körülmény bizonyítottságát, az ügy irataiból kiderül, hogy a Volkswagen Passat új modelljének piacra lépése olyan összejártságra irányuló külön megbeszélésekre adott alkalmat, amelyekbe ez alkalommal bevonták a felperest.
- 81 Az előzőekben kifejtett érvekből ennél fogva az következik, hogy a Bizottság nem tévedett, amikor megállapította, hogy a felperesnek 2001 novembere és 2003 márciusa között versenyellenes kétoldalú kapcsolatai voltak egyrészt az AGC/Splintexszel, másrészt pedig a Saint-Gobainnel.

– A felperesnek a járműipari üveg piacán a klubtagok között fennálló átfogó kartellben való részvételéről

- 82 A fenti 60–64. pontban felidézett elveknek megfelelően annak megállapítása, hogy bizonyos versenyellenes kétoldalú kapcsolatok álltak fenn a felperes és egyrészt az AGC/Splintex, másrészt pedig a Saint-Gobain között 2001 novembere és 2003 márciusa között, azonban nem elegendő azon következtetés levonásához, hogy részt vett a megtámadott határozat tárgyát képező egységes és folyamatos jogsértésben. Mivel nem vitatott, hogy a felperes a tulajdonképpeni klubtalálkozó egyikén sem vett részt, azt kell megvizsgálni, hogy egyrészt tudott-e arról, vagy feltétlenül tudnia kellett-e arról, hogy azon összejátszás, amelyben részt vett, ezen egységes és folyamatos jogsértésnek a fenti 55. pontban felidézett átfogó tervébe illeszkedik, másrészt pedig tudott-e, illetve feltétlenül tudnia kellett-e az átfogó kartell általános érvényéről és lényeges jellemzőiről.
- 83 A Törvényszéknek így azt kell megvizsgálnia, hogy a Bizottság nem követett-e el hibát annak megállapításakor, hogy a felperes tudta, vagy feltétlenül tudnia kellett, hogy azon összejátszásra irányuló kapcsolatok, amelyekről a fenti 68–81. pontban szó volt, a járműipari üveg EGT-n belüli beszállítására vonatkozó piac egészére kiterjedő olyan kartellbe illeszkedtek, amely – az említett piacon a felek pozíciója általános stabilitásának fenntartása érdekében – az árképzési és kedvezményadási politikák, valamint az ügyfélkör ellátására vonatkozó stratégiák összehangolásán keresztül valósult meg, és amelyet a piaci részesedések rendszeres nyomon követése, valamint korrekciós mechanizmus egészített ki (lásd analógia útján a fenti 65. pontban hivatkozott Buchmann kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 118–122. pontját).
- 84 E tekintetben először is azt kell megjegyezni, hogy a vitatott kartell bejelentésére vonatkozó azon levélben, amelyet egy anonim ügyfél nevében eljáró német ügyvéd küldött a Bizottságnak (lásd a fenti 4. pontot), a felperest nem a kartellben részt vevő vállalkozásként tüntették fel.
- 85 Másodsorban ki kell emelni, hogy a Bizottság a megtámadott határozat (113) és (114) preambulumbekzdésében a klub két fontos ülésére hivatkozott, amelyet 2001. december 6-án és 2002. július 10-én tartottak, és amelyekben e vállalkozások átfogóan értékelték a vitatott kartell működését, és az ahhoz szükséges változtatásokat, hogy hatékonyan folytassák a piaci részesedések összehangolását. Táblázatokat dolgoztak ki ezen üléseken, mindhárom vállalkozás piaci részesedéseire vonatkozó bizonyos előrejelzéseket, illetve célkitűzéseket jelölve meg.
- 86 Márpedig egyrészt nem vitatott, hogy a felperes nem vett részt e két ülés egyikén sem, noha azokra azon időszakban került sor, amelyre vonatkozóan a Bizottság megállapította a jogsértésben való részvételét. Másrészt a felperest nem említik a járműipari üveg három nagy gyártója által az említett üléseken készített, a piaci részesedések előrejelzéseire vonatkozó táblázatokban.
- 87 Harmadsorban a fenti 72–80. pontban megvizsgált kézírásos feljegyzésekből nem lehet arra következtetni, hogy a felperesnek mindenképpen meg kellett értenie, hogy amiatt, hogy 2001 végén, 2002-ben és 2003 elején bizonyos versenyellenes jellegű kétoldalú kapcsolatai voltak az AGC/Splintexszel és a Saint-Gobainnal, olyan átfogó kartellben vett részt, amely arra irányult, hogy az egész EGT-n belül biztosítsa az említett kartellben részt vevők piaci részesedéseinek stabilitását.
- 88 Kétségtelen, hogy a felperes egyik alkalmazottja által 2001 novemberében és decemberében készített feljegyzések több szakasza szolgáltattak annak bizonyítására irányuló valószínűsítő körülményeket, hogy a felperes tudta, hogy a járműipari üveg három nagy gyártója az olasz piacot meghaladóan folytatott összehangolt magatartást. Így a 2001. november 19-i feljegyzésben azt olvashatjuk, hogy „[M.] támogatja a Splintex-Soliver összehangolt magatartását, ahogyan összehangolt a magatartásuk a Saint-Gobainnal és a Pilkingtonnal [...]”, és a 2001. november 30-i feljegyzés szerint „[M.] bizonyosan [meg akarja] vitatni az ilyen megbeszélésen az autóiipari üveg témáját valamennyi országra, és nem csak Olaszországra vonatkozóan”. Szintén a 2001. november 30-i feljegyzésből következik, hogy a felperes tudatában volt annak, hogy M. nyilvánvalóan ki kívánta terjeszteni a megbeszélést Európára,

még ha ez utóbbi feljegyzés alapján bizonyos, hogy a felperes utasítást adott D.-nek, hogy „csak az olasz piacról beszéljen” a vele 2001. december 4-ére tervezett találkozón. Ezenfelül a 2001. december 12-i feljegyzésből kiderül, hogy noha e találkozóra természetesen sor került, D. azonban „igencsak pontatlan” volt e tárgyban, és hogy ez alkalommal „már nem volt kérdéses a [S. B., a felperes akkori igazgatója és M., a Splintex igazgatója] közötti találkozó”. Ugyanebben a feljegyzésben H. továbbá rámutatott azon „benyomás[á]ra, [hogy] D. más, olyan problémákat is megvitattott [M.-mel], amelyek nem tartoztak a [felperesre]”.

- 89 Az is kétségtelen, hogy a 2002. május 29-i telefonbeszélgetésről készített feljegyzés a járműipari üveg három nagy gyártója között négy, a gépjárműágazat két csoportjához tartozó gépjárműmodell – nevezetesen a General Motorshoz tartozó Opel Frontera, valamint a Volkswagenhez tartozó Audi A3 és A6, valamint Volkswagen Passat – tárgyában folytatott „együttműködésre” hivatkozik. E kapcsolatok jellegére, valamint azon összefüggésekre tekintettel, amelyekben ezekre sor került, a felperes ésszerűen feltételezhette, hogy ezen összehangolt magatartások vagy együttműködések versenyellenes jelleggel rendelkeznek. A felperes egyébiránt a kifogásközlésre adott válaszában elismerte, hogy a síküveg árának jelentős emelkedése, amellyel többek között 2001 elején szembesült, azt sejtette számára, hogy a járműipari üveg e három nagy gyártója között összejárásra irányuló kapcsolatok állnak fenn.
- 90 E tényezők mindazonáltal nem elegendők annak bizonyításához, hogy a felperes tudott vagy feltétlenül tudnia kellett a járműipari üveg piacának stabilitására irányuló azon általános célról, amelyet a klubtagok a szinte valamennyi járműgyártót érintő, összejárásra irányuló magatartások összességével követtek. Így az „összehangolásra” vagy az „együttműködésre” tett hivatkozások semmilyen útmutatással sem szolgálnak járműipari üveg három nagy gyártója közötti kartell jellegét és terjedelmét illetően. Ehhez hasonlóan, a négy, mindössze két gépjárműágazat két csoportjához tartozó személygépjármű-modellre kiterjedő együttműködésre vonatkozó hivatkozásból nem vonható le az a következtetés, hogy a felperesnek feltétlenül meg kellett kellett volna értenie a kartell átfogó terjedelmét, amely az az egész piac stabilizálására irányult, ezen hivatkozás úgy is érthető volt, mint amely egyes beszállítási szerződések megkötésével kapcsolatos konkrét versenyellenes gyakorlatokra utalt, ugyanakkor anélkül, hogy a résztvevők piaci részesedései fenntartására irányuló általános célt magában foglalta volna.
- 91 Ezen indokok miatt a Bizottság által benyújtott iratok azt sem bizonyítják, hogy a felperes ismerte vagy feltétlenül ismernie kellett a vitatott kartell működésének alapvető módozatait, először is a járműgyártók árképzési és kedvezményadási politikáinak, valamint beszerzési stratégiáinak összehangolását, másodsorban azt, hogy rendszeresen két- és háromoldalú üléseket szerveztek a klubtagok között a piaci részesedések nyomán követésének, valamint az előző ülések során elhatározott, meghatározott beszállítási szerződések megkötésével kapcsolatos összejárások konkrét megvalósulásának felülvizsgálatát, és harmadsorban azt, hogy az egyes beszállítási szerződések kompenzációja formájában megjelenő korrekciós intézkedéseket vezettek be, ha a beszállítási szerződés megkötése nem a tervezettek szerint alakult, annak biztosítása céljából, hogy az EGT szintjén a kínálat általános helyzete megfelelően a megállapodás szerinti elosztásnak.
- 92 Ami az AGC/Splintex egyik alkalmazottja által 2003-ban készített feljegyzéseket illeti, azok nem befolyásolják e következtetéseket, mivel egyrészt az AGC/Splintex belső feljegyzéseinek minősülnek, másrészt mivel semmiképpen nem minősülnek annak megállapítására alkalmas bizonyítékoknak, hogy a felperes tudott vagy feltétlenül tudnia kellett a vitatott átfogó kartell általános érvényéről és a fentiekben ismertetett lényeges jellemzőiről.
- 93 Negyedsorban az engedékenységet kérelmező fél a Bizottságnak 2005. december 19-én tett nyilatkozatában magyarázta B., az AGC/Splintex korábbi értékesítési igazgatója által készített egyes feljegyzéseket. E nyilatkozatban az engedékenységet kérelmező fél a klubtagok között fennálló kartellen kívül álló harmadik félként mutatta be a felperest. Márpedig a Bizottság állításával szemben ezt a leírást nem egy pontosan meghatározott szerződés megkötése tárgyában adták, hanem az említett tagok piaci

részesedéseinek a Fiat járműgyártó tekintetében történő azon elosztása tárgyában, ahogyan az a B. által 2002. április 30-án tartott klubtalálkozón készített feljegyzésekben szerepel. Így e leírás nem kizárólag egy olyan időszakra vonatkozott, amelyre vonatkozóan a Bizottság megállapította a felperes jogsértésben való részvételét, hanem ezenfelül egy olyan járműgyártót érintett, amelyre vonatkozóan a Bizottság összejátszásra irányuló kapcsolatok fennállását állapította meg a felperes és az AGC/Splintex között a felperes egyik alkalmazottja által 2001 novembere és decembere során – vagyis több hónappal a 2002. április 30-i ülés előtt – készített, kézírásos feljegyzések alapján.

- 94 Az engedékenységet kérelmező fél nyilatkozatainak ugyanezen részében továbbá rámutatott arra, hogy ha valamely szerződést az egyik klubtag versenytársa szerzett meg, az engedékenységet kérelmező fél e tekintetben a felperest idézve azt állítja, hogy a beszállítási szerződés ilyen megkötése nem alapozott meg kompenzációt. Tehát úgy tűnik, ezen ügyirat arra utal, hogy egy olyan időszakban, amelyre vonatkozóan a Bizottság mégis megállapította a felperesnek a megtámadott határozat tárgyát képező egységes és folyamatos jogsértésben való részvételét, az, hogy valamely járműgyártó a felperessel kötött beszállítási szerződést, nem vonta maga után a klubtagok közötti kompenzációs mechanizmus alkalmazását. Márpedig amint az többek között a fenti 21. és 55. pontban felidézésre került, az említett mechanizmus lényeges szerepet töltött be a vitatott kartell működésében, mivel hozzájárult a részt vevő vállalkozások piaci részesedéseinek általános stabilitására irányuló cél megvalósításához azon esetek ellenére, amikor a beszállítási szerződések klubon belül korábban meghatározott elosztása nem valósult meg.
- 95 Ötöd sorban a Bizottság azon érve sem fogadható el, miszerint a felperesre tett, a 2000. október 27-én és november 9-én zajlott üléseken készített feljegyzésekben szereplő utalások nemcsak azt tűnnek megerősíteni, hogy a járműipari üveg három nagy gyártója szerepet szánt a felperesnek a kartell átfogó tervének megvalósításában, hanem azt is, hogy a felperes tudott vagy feltétlenül tudnia kellett az említett tervről.
- 96 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy azon két ülés, amelyre a Bizottság hivatkozik, több mint egy évvel azon időpont előtt zajlott, amelytől ez utóbbi megállapította a felperes vitatott jogsértésben való részvételét. Ezenfelül a felperes vitatta, hogy részt vett e megbeszéléseken, vagy valamelyik résztvevő tájékoztatta őt azok tartalmáról. Ami a 2000. november 9-i találkozót illeti, a Bizottság a megtámadott határozat (294) preambulumbekzdésében egyebekben elismerte, hogy nem volt semmilyen bizonyíték arra, hogy az e találkozóra vonatkozó azon feljegyzéseket, amelyekben utalás történt a felperesre, ez utóbbi fogalmazta volna meg, és valamelyik résztvevő a nevében ismertette volna.
- 97 A Törvényszék ezért úgy ítéli meg, hogy a felperesre tett ezen utalások alapján, amelyek a jogsértésben való feltételezett részvételének kezdetét jóval megelőzően, azon üléseken készített feljegyzésekben szerepelnek, amelyek tekintetében nem bizonyították, hogy azokon részt vett, nem állapítható meg, hogy tudott vagy feltétlenül tudnia kellett a vitatott átfogó kartell általános érvényéről és a fenti 55. pontban összefoglalt lényeges jellemzőiről.
- 98 Ami hatodsorban a Bizottság által a tárgyaláson az engedékenységet kérelmező fél nyilatkozatainak különböző kivonataira tett utalásokat illeti, meg kell állapítani, hogy azok nem vonják kétségbe e következtetést. Egyrészt ugyanis a megtámadott határozat nem tartalmaz semmilyen konkrét indokolást arra vonatkozóan, hogy az említett kivonatok – a fenti 72–80. és 87–92. pontban megvizsgált kézírásos feljegyzésekkel együttesen vagy azok nélkül tekintve – mennyiben bizonyítanak azt, hogy a felperes tudott vagy feltétlenül tudnia kellett a vitatott átfogó kartell általános érvényéről és a fentiekben ismertetett lényeges jellemzőiről, valamint arról, hogy azok a kapcsolatok, amelyeket 2001 vége és 2003 márciusa között a versenytársakkal tartott fenn, a kartell megvalósításába illeszkedtek. Másrészt és mindenesetre e kivonatok alapján nem lehet erre a következtetésre jutni.
- 99 Végül hetedsorban a jelen ügy és a fenti 53. pontban hivatkozott Sigma Technologie kontra Bizottság ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló ügy között fennálló, a Bizottság által kiemelt különbség nem meghatározó a jelen ügyben.

- 100 Kétségtelen, hogy a jelen ügygel szemben az előszigetelt csövek ágazatában folytatott összejátszásra irányuló magatartásokra vonatkozó Sigma Technologie kontra Bizottság ügyet – amint a Bizottság megjegyezte – két szintű, a jelen esetben nemzeti és európai szintű kartellszerkezet jellemezte. A Törvényszék ezen összefüggések között jutott arra a következtetésre, hogy a Bizottság nem bizonyította, hogy a Sigma Technologie az olasz piacra vonatkozó megállapodásban való részvételével tudott a többi vállalkozás európai szintű versenyellenes tevékenységéről, vagy azt ésszerűen előre láthatta (a fenti 53. pontban hivatkozott Sigma Technologie kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 44. pontja).
- 101 Mindazonáltal nincs indok annak igazolására, hogy a fenti 53. pontban hivatkozott Sigma Technologie kontra Bizottság ügyben hozott ítéletben kidolgozott azon elv alkalmazása, mely szerint kizárólag azon tény, hogy ugyanaz a célja azon megállapodásnak, amelyben a vállalkozás részt vett, és az átfogó kartellnek, nem elegendő annak megállapításához, hogy e vállalkozás részt vett az átfogó kartellben, azon kartellek eseteire korlátozódik, amelyekben a megállapodásokat különböző földrajzi szinteken kötötték (lásd ebben az értelemben a fenti 65. pontban hivatkozott Buchmann kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 118–122. pontját; analógia útján lásd továbbá a fenti 63. pontban hivatkozott Quinn Barlo és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 142–151. pontját). Az egyetlen meghatározó kritérium annak meghatározása érdekében, hogy a vállalkozás részt vett-e az átfogó kartellben, ugyanis annak vizsgálatából áll, hogy e vállalkozás az egyik vagy a másik megállapodásban vagy összehangolt magatartásokban való részvételekor tudott, vagy tudnia kellett arról, hogy ezáltal ezen átfogó kartellbe lép be, kifejezve ennek révén az e kartellhez való csatlakozását.
- 102 Márpedig a fenti 84–98. pontban kifejtett érvelésből következik, hogy ezt nem bizonyította a Bizottság a jelen ügyben. E tekintetben nincs jelentősége, hogy a vitatott kartell kizárólag az EGT szintjén szerveződött.
- 103 Ezzel kapcsolatban hozzá kell továbbá tenni, hogy a Bizottság nem azon megállapítására támaszkodik, miszerint – a fenti 53. pontban hivatkozott Sigma Technologie kontra Bizottság ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló ügyben szereplő, az olasz piacon fennálló kartellel szemben – kevéssé valószínű, hogy a felperes által a két versenytársával folytatott versenyellenes kétoldalú megbeszéléseknek akkor lett volna értelme, ha azok egy szélesebb átfogó terv részét képezik. Éppen ellenkezőleg, amint a Törvényszék a fenti 90. pontban arra már rámutatott, elképzelhető volt, hogy az összejátszásra irányuló magatartásokat pontosan, bizonyos beszállítási szerződések megkötése céljából határozták el, anélkül egyébként, hogy a résztvevők piaci részesedéseinek stabilitására irányuló általános cél kiterjedt volna a járműipari üveg piacán megjelenő e magatartásokra az EGT-ben.
- 104 A Bizottság által felhozott tényezők ezért nem minősülnek olyan valószínűsítő körülmények csoportjának, amelyek elegendők azon következtetéshez, hogy a felperes részt vett a járműipari üveg három nagy gyártóját magában foglaló azon egységes és folyamatos jogsértésben, amely a megtámadott határozat tárgyát képezi.
- 105 Ezen összefüggésben a Bizottság azon érvét is el kell utasítani, mely szerint a felperes nem határolódott el nyilvánosan a klubtagok e találkozóinak tartalmától annak érdekében, hogy elkerülhesse az ez utóbbiak által elkövetett egységes és folyamatos jogsértésben való részvétellel állítólagosan kapcsolatban felmerülő felelősséget. Az ilyen megállapítás ugyanis csak akkor lenne releváns, ha a Bizottság eleget tett volna az őt terhelő bizonyítási tehernek, ami a jelen ügyben nem áll fenn (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-2/01. P. és C-3/01. P. sz., BAI és Bizottság kontra Bayer egyesített ügyekben 2004. január 6-án hozott ítéletének [EBHT 2004., I-23. o.] 62. és 63. pontját).
- 106 Ebből következik, hogy az első jogalapnak helyt kell adni.

Az első jogalap keretében megállapított jogellenességnek a megsemmisítés tekintetében fennálló következményei

- 107 A fenti 68–81. pontban kifejtettekre tekintettel, melyek szerint a felperes valóban részt vett az AGC/Splintexszel és a Saint-Gobainnel 2001 novembere és 2003 márciusa között folytatott bizonyos kétoldalú versenyellenes megbeszéléseken, az első jogalap vizsgálata keretében megállapított jogellenességnek a megsemmisítés tekintetében fennálló következményeire vonatkozó kérdést kell még feltenni.
- 108 Az EUMSZ 264. cikk első bekezdése úgy értelmezendő, hogy a megsemmisítés iránti keresettel megtámadott jogi aktust annyiban kell semmisnek nyilvánítani, amennyiben a kereset megalapozott (a fenti 63. pontban hivatkozott Bizottság kontra Verhuizingen Coppens ügyben hozott ítélet 36. pontja). Így pusztán az a tény, hogy a Törvényszék a felperes által a megsemmisítésre irányuló keresete alátámasztására hivatkozott valamely jogalapot megalapozottnak minősít, nem teszi lehetővé számára, hogy automatikusan teljes egészében megsemmisítse a megtámadott aktust. A teljes megsemmisítés ugyanis nem lehetséges akkor, ha nyilvánvaló, hogy az említett, kizárólag a vitatott aktus egy sajátos részére vonatkozó jogalap csak részleges megsemmisítés elérésére alkalmas (lásd a fenti 63. pontban hivatkozott Bizottság kontra Verhuizingen Coppens ügyben hozott ítélet 37. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 109 Ezért amennyiben a vállalkozás közvetlenül részt vett egy vagy több, egységes és folyamatos jogsértést képező versenyellenes magatartásban, ám nem bizonyított, hogy saját magatartásával hozzá kívánt volna járulni a valamennyi résztvevő által követett közös célokhoz, és hogy tudomása lett volna a más vállalkozások által azonos célok elérése végett tervezett vagy ténylegesen megvalósított magatartásokról, illetve hogy e magatartást ésszerűen előre láthatta, és kész volt ennek kockázatát elfogadni, a Bizottság csak arra jogosult, hogy az olyan magatartásokért fennálló felelősségét tudja be e vállalkozásnak, amelyekben közvetlenül részt vett, valamint az olyan, más vállalkozások által azonos célok elérése végett tervezett vagy ténylegesen megvalósított magatartásokért, amelyekről bizonyított, hogy tudomása volt, vagy azokat ésszerűen előre láthatta, és kész volt ennek kockázatát elfogadni (a fenti 63. pontban hivatkozott Bizottság kontra Verhuizingen Coppens ügyben hozott ítélet 44. pontja). Ez a tény ugyanakkor nem vezethet ahhoz, hogy a Bizottság felmentse e vállalkozást az azon magatartásokért fennálló felelőssége alól, amelyekről nyilvánvaló, hogy részt vett bennük, vagy amelyről egyértelmű, hogy felelősségre vonható értük (a fenti 63. pontban hivatkozott Bizottság kontra Verhuizingen Coppens ügyben hozott ítélet 45. pontja).
- 110 Mindazonáltal egy átfogó kartellt egységes és folyamatos jogsértésnek minősítő bizottsági határozat csak akkor választható ily módon szét, ha egyrészt a szóban forgó vállalkozás a közigazgatási eljárás során lehetőséget kapott arra, hogy megértse, hogy nemcsak az említett jogsértésben való részvételért, hanem az ilyen jogsértést képező bizonyos magatartásokért is felelősségre vonják, és hogy ezzel kapcsolatosan védekezzen, másrészt pedig, ha a szóban forgó határozat e tekintetben kellőképpen egyértelmű (a fenti 63. pontban hivatkozott Bizottság kontra Verhuizingen Coppens ügyben hozott ítélet 46. pontja).
- 111 A jelen ügyben a Bizottság viszonzásában azt állítja, hogy a felperes és az AGC/Splintex, valamint a Saint-Gobain közötti kétoldalú kapcsolatok tárgyában összegyűjtött bizonyítékok az uniós versenyjog által tiltott összehangolt magatartások fennállását fedik fel.
- 112 Ezen állítás esetleges megalapozottságától függetlenül azonban meg kell állapítani, hogy a megtámadott határozat nem minősíti az EK 81. cikk önálló megsértésének a felperes azon kétoldalú kapcsolatokban való részvételét, amelyek az AGC/Splintexszel és a Saint-Gobainnel 2001 vége és 2003 márciusa között álltak fenn. A Bizottság egyébiránt a megtámadott határozat (498) preambulumbekkezdésében úgy ítélte meg, hogy „mesterséges lenne az [érintett vállalkozások] egyetlen cél által jellemzett folyamatos magatartás[á]t szétbontani, és azt több különálló jogsértésnek tekinteni, miközben éppen ellenkezőleg,

egységes jogsértésről [volt] szó, amely fokozatosan mind megállapodások, mind összehangolt magatartások révén valósult meg” (lásd analógia útján a Bíróság C-287/11. P. sz., Bizottság kontra Aalberts Industries és társai ügyben 2013. július 4-én hozott ítéletének 65. pontját).

- 113 Márpedig a fenti 110. pontban felidézett elveknek megfelelően az uniós bíróság ilyen körülmények esetén nem végezheti el maga e minősítést anélkül, hogy ne avatkozna be az EK 85. cikkben az uniós versenyjog megsértésének üldözése és szankcionálása tekintetében a Bizottságra ruházott hatáskörökbe.
- 114 E körülmények között – anélkül, hogy a kereset többi jogalapját szükséges lenne megvizsgálni – úgy kell határozni, hogy a C(2009) 863 végleges helyesbítő határozattal módosított megtámadott határozat 1. cikkének d) pontját és 2. cikkének d) pontját meg kell semmisíteni, amennyiben azok egyrészt megállapítják, hogy a felperes 2001. november 19-től 2003. március 11-ig a járműipari üveg piacát érintő jogellenes kartellben vett részt az EGT-ben, másrészt ennek címén 4 396 000 euró összegű bírságot szabnak ki rá.

A költségekről

- 115 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján az Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.
- 116 Mivel a Bizottság pervesztes lett, a felperes kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (második tanács)

a következőképpen határozott:

- 1) **A Törvényszék megsemmisíti a 2009. február 11-i C(2009) 863 végleges bizottsági határozattal módosított, az [EK] 81. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/39.125 – „járműipari üveg”-ügy) 2008. november 12-én hozott C(2008) 6815 végleges bizottsági határozat 1. cikkének d) pontját és 2. cikkének d) pontját, amennyiben azok egyrészt megállapítják, hogy a Soliver NV 2001. november 19-től 2003. március 11-ig a járműipari üveg piacát érintő jogellenes kartellben vett részt az Európai Gazdasági Térségben (EGT), másrészt ennek címén 4 396 000 euró összegű bírságot kiszabnak ki rá.**
- 2) **A Törvényszék az Európai Bizottságot kötelezi a költségek viselésére.**

Forwood

Dehousse

Schwarcz

Kihirdetve Luxembourgban, a 2014. október 10-i nyilvános ülésen.

Aláírások

Tartalomjegyzék

A megtámadott határozat	3
Eljárás és a felek kérelmei	6
Indokolás	7
A felek érvei	7
A Törvényszék álláspontja	9
A felperes érveinek megalapozottságáról	9
– Előzetes megjegyzések és elvi megjegyzések	9
– A felperes és egyes versenytársai közötti kapcsolatok versenyellenes jellegéről	12
– A felperesnek a járműipari üveg piacán a klubtagok között fennálló átfogó kartellben való részvételéről	15
Az első jogalap keretében megállapított jogellenességnek a megsemmisítés tekintetében fennálló következményei	19
A költségekről	20